

Trg in cene

LESNA GORIVA V SLOVENIJI

Darja Stare

dr.
Nike Krajnc

Na Gozdarskem inštitutu Slovenije spremljamo trg in cene lesnih goriv že skoraj 10 let. Cene zbiramo dvakrat letno in jih redno objavljamo na: <http://wcm.gozdis.si>.

V Sloveniji med različnimi oblikami lesnih goriv prevladujejo drva, sledijo peleti ter lesni sekanci. Kot dopolnilo drvem se vse več uporabljajo tudi briketi. Največji porabnik lesnih goriv so gospodinjstva, katera pridobijo goriva iz lastnih gozdov ali jih kupijo na trgu. Glede na obliko in lastnosti lesnih goriv je trg precej pester, kar predstavlja veliko izbiro za potrošnika. Pomembnejši dejavnik pri izbiri vira energije za potrošnika je zagotovo stroškovni vidik. Enega najcenejših in najbolj dostopnih energentov pri nas predstavljajo drva.

DRVA

Okoli 55 % gospodinjstev, ki se v Sloveniji ogrevajo z drvmi, le ta pridobi iz svojega ali sorodnikovega gozda (Krajnc in sod., 2019). Preostalih 45 % gospodinjstev pa mora drva poiskati na trgu. Med različnimi proizvajalci so lahko precejšnje razlike med lastnostmi in kakovostjo drv. Na voljo so drva različnih drevesnih vrst, različnih dolžin (od 20 do 100 cm) in premera (od 2 do 15 cm ali več) ter različne vsebnosti vode (zračno suh ali vlažen les). Cena pa je odvisna tudi od povpraševa-

*Darja Stare in dr. Nike
Krajnc, Gozdarski
inštitut Slovenije*

nja, ki je v veliki meri odvisno od dolžine kurilne sezone. Na slovenskem trgu je največje povpraševanje po bukovih drveh z vsebnostjo vode okoli 20 % (zračno suha drva) ter dolžine 25-33 cm. Ob koncu kurilne sezone 2019/20 smo za takšna drva odšteli 159 €/t ali 79 €/prn z DDV. Cene metrskih drv so običajno nižje. Razlika med ceno razžaganih in metrskih drv v zadnjih treh letih znaša med 23 in 30 %. Razlika v ceni se pojavi tudi v času nakupa, saj je cena lesnih goriv ob začetku kurilne sezone običajno višja. Cena ob koncu kurilne sezone 2019/20 je bila kar 11 % nižja kot ob začetku kurilne sezone. Zato lahko pričakujemo, da bi trenutno za tona drv odšteli nekoliko več.

SEKANCI

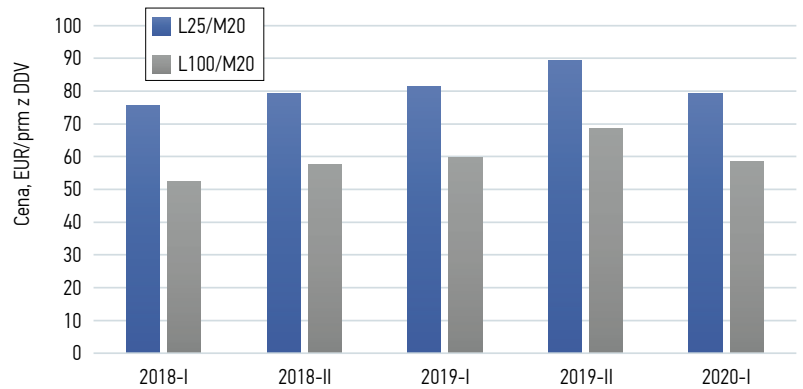
Lesni sekanci so najcenejša oblika lesnih goriv na trgu. Zadnji popis proizvajalcev lesnih sekancev smo naredili v letu 2018 in po takratnih podatkih imamo v Sloveniji več kot 200 proizvajalcev sekancev, ki letno proizvedejo več kot 2,5 milijona nm³ sekancev. Nov popis sekalnikov bomo izvedli v naslednjem letu.

Na končno ceno sekancev najbolj vplivata velikost delcev in vsebnost vode. Za najbolj prodajano obliko sekancev, to je vlažnosti okoli 30 % in velikostjo delcev okoli 31 mm, smo ob koncu kurilne sezone 2019/20 odšteli 75 evrov za tona, kar je 13 % manj kot ob začetku kurilne sezone. Sekanci z manjšo vsebnostjo vode so običajno dražji. Tako smo za sekance istega velikostnega razreda z vlažnostjo okoli 20 % ob koncu kurilne sezone odšteli 8 % več, kar znaša 81 €/t. Na ceno dostavljenih sekancev vplivajo tudi stroški prevoza, ki se zaračunavajo bodisi na število prevoženih kilometrov ali na količino dostavljenih sekancev. Po navadi je cena sekancev z dostavo 10 do 20 % višja.

PELETI

Po podatkih, ki smo jih zbrali v prvi polovici letošnjega leta imamo v Sloveniji 22 proizvajalcev peletov, ki so v letu 2019 proizvedli 134.000 ton, kar je 13,6 % več kot v letu 2018. Slovenija je neto uvoznik peletov. V letu 2019 smo glede načasne podatke Statističnega urada RS uvozili nekaj manj kot 237.000 ton peletov. Kar pomeni, da je bila ocenjena raba peletov v letu 2019 nekaj več kot 160.000 t.

Peleti so najdražja oblika lesnih goriv na trgu. Cene naj bi bile odvisne predvsem od

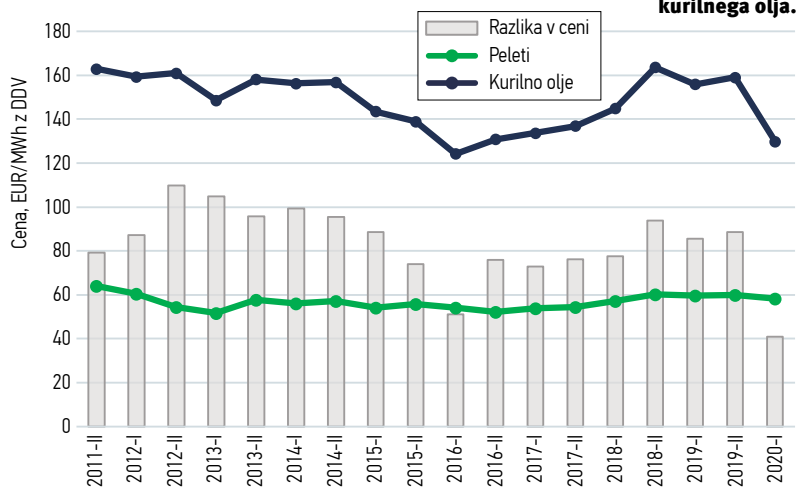
▲ Cena drv v €/prn z DDV glede na dolžino (25 ali 100 cm) pri vsebnosti vode 20 %

kakovosti, vendar analize kakovosti peletov na slovenskem trgu, ki jih izvaja Gozdarski inštitut Slovenije v sodelovanju z Zvezo potrošnikov Slovenije (objavljeno na www.s4q.si), kažejo, da cena ni vedno odraz njihove dejanske kakovosti. Se pa cene peletov razlikujejo glede na količino ter obliko embalaže. Največje je povpraševanje po peletih pakiranih v 15 kg PVC vreče ter zložene na paleto, zato je tudi cena nekoliko višja. Cene peletov se razlikujejo tudi med različnimi skupinami ponudnikov; najcenejši so običajno peleti neposredno pri proizvajalcu, medtem ko so pri spletnih ponudnikih in distributerjih dražji.

Za tona peletov pakiranih v 15 kg vreče smo ob koncu kurilne sezone 2019/20 odšteli v povprečju 275 €, kar je slabe 3 odstotke manj kot ob začetku kurilne sezone. Cena peletov pakiranih v 15 kg vreče kakovostnega razreda A1 je ob koncu kurilne sezone znašala v povprečju 279 €/t, kakovostnega razreda A2 pa 6 % manj, kar znaša 263 €/t.

Kljub doseganju najvišjih cen med lesnimi gorivi, so peleti še vedno cenejši od kurilnega olja. Razlika med ceno kurilnega olja.

▼ Prikaz gibanja cen (v €/MWh) in razlike med ceno peletov in kurilnega olja.

in peleti je ob koncu kurilne sezone 2019/20 znašala 18 %. Zaradi padca cen kurilnega olja je ta razlika najmanjša, kar smo jih zabeležili od začetka zbiranja cen v letu 2011. Največjo razliko med ceno pelet in kurilnega olja pa smo zabeležili v drugi polovici leta 2012, ko so bili peleti za skoraj 50 % cenejši glede na ceno kurilnega olja.

BRIKETI

Zadnji popis stanja na trgu lesnih briket smo naredili v letu 2019. Evidentirali smo 13 proizvajalcev, ki letno proizvedejo nekaj več

kot 5.000 t briketov. Raba briketov je vse večja, predvsem v kaminih, kot nadomestilo ali dopolnilo za drva. Njihova prednost je predvsem v daljšem času izgoravanja.

Tona briketov, pakiranih v embalažo po 10 kg, je ob koncu kurilne sezone 2019/20 znašala v povprečju 236 evrov, kar je 6 odstotkov manj kot ob začetku kurilne sezone. Razlike v ceni lahko opazimo tudi med različnimi načini pakiranja; najcenejši so v razsutem stanju in najdražji pakirani po 10 kg v vrečah ali škatlah. Cena briket pakiranih v 14 kilogramsko embalažo v povprečju znaša 220 €/t, pakiranih v 20 kilogramsko embalažo pa v povprečju znaša 200 €/t. Briketi v »Big-Bag« vrečah, skupne teže 1000 kg, so najcenejši, cena pa je ob koncu kurilne sezone znašala 155 €/t.

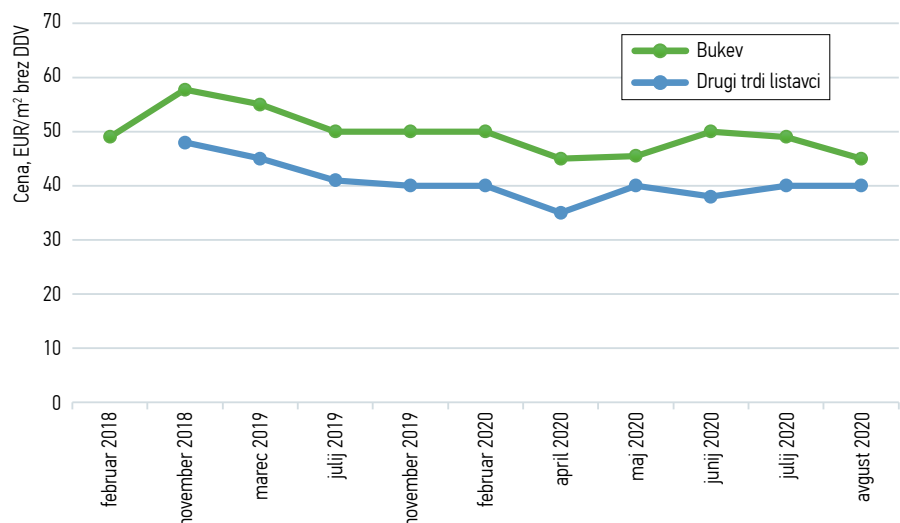
LES ZA KURJAVO

Eden izmed gozdnih lesnih sortimentov je tudi okrogli les namenjen za kurjavo. Po še neuradnih podatkih je bila v letu 2019 proizvodnja okroglega lesa za kurjavo skoraj 1,2 milijona m³ neto. Velik del tega lesa ne bo vstopil na trg in predstavlja pomemben del energetske samooskrbe gospodinjstev. Najbolj pogosto se na trgu pojavi bukov les za kurjavo in les drugih trdih listavcev, to je običajno hrast, gaber, kostanj, in robinija.

V aprilu (ob koncu kurilne sezone 2019/20) smo za bukov les za kurjavo odšteli 45 €/m³ brez DDV ali 55 €/m³ z vključenim DDV. Iz 1 m³ bukovega lesa dobimo 1,33 prm drv, kar pomeni, da bi brez upoštevanja lastnega dela za razrez, v primeru nakupa bukovih goli, za 1 prm drv odšteli 41 €. V primeru nakupa lesa drugih trdih listavcev pa bi za 1 prm drv odšteli 32 €. ■

► Odkupne cene okroglega lesa listavcev za kurjavo, ločeno za bukev in druge trde listavce od leta 2018 naprej.

Vir:

Krajnc N., Ščap Š., Stare D., Sever K. 2019. Raba lesa v energetske namene v Sloveniji. V: Gozd in les kot priložnost za regionalni razvoj. (Zbirka Studia Forestalia Slovenica, 164). Bončina A. in Oven P. (ur.). Ljubljana: Biotehniška fakulteta, str. 61-68